

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

ZÁTIŠÍ: CHARAKTER A OSOBITOST:

SÉRIE ZÁTIŠÍ VYUŽÍVAJÍCÍ INDIVIDUÁLNÍ

POHLED NA KLASICKÝ ŽÁNŘ

FOTOGRAFIE

Jana Černá

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění

Studijní program Výtvarná umění

Studijní obor Multimédia

Specializace Užitá fotografie

Bakalářská práce

ZÁTIŠÍ: CHARAKTER A OSOBITOST:

SÉRIE ZÁTIŠÍ VYUŽÍVAJÍCÍ INDIVIDUÁLNÍ
POHLED NA KLASICKÝ ŽÁNŘ FOTOGRAFIE

Jana Černá

Vedoucí práce: BcA. Vojtěch Aubrecht
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených
pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

Podpis autora

Děkuji Vojtěchu Aubrechtovi za odborné vedení, vstřícný přístup a cenné rady k mé bakalářské práci a dále Štěpánu Grygarovi za jeho upřímné názory a obecný přehled, o který se dělil.

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE.....	1
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY.....	3
3	CÍL PRÁCE.....	5
4	PROCES PŘÍPRAVY.....	6
	4.1 Vejce.....	6
	4.2 Cestování.....	6
	4.3 Dírková komora.....	7
5	PROCES TVORBY.....	9
	5.1 Vejce.....	9
	5.2 Postele, kde jsem spala.....	9
	5.3 Dírková komora.....	10
6	TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA.....	11
	6.1 O smyslu.....	11
	6.2 O místech, kde jsem spala.....	11
	6.3 O relativitě prostoru.....	12
7	POPIS DÍLA.....	13
	7.1 O smyslu.....	13
	7.2 O místech, kde jsem spala.....	14
	7.3 O relativitě prostoru.....	14
8	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR.....	15
	8.1 O smyslu.....	15
	8.2 O místech, kde jsem spala.....	15
	8.3 O relativitě prostoru.....	15
9	SILNÉ STRÁNKY.....	16
	9.1 O smyslu.....	16
	9.2 O místech, kde jsem spala.....	16
	9.3 O relativitě prostoru.....	16
10	SLABÉ STRÁNKY.....	17
	10.1 O smyslu.....	17
	10.2 O místech, kde jsem spala.....	17
	10.3 O relativitě prostoru.....	17
11	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	18
	A) Knižní a periodická literatura.....	18
	B) Internetové zdroje.....	19
12	RESUMÉ	21
13	SEZNAM PŘÍLOH	22

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Během tříletého studia oboru Užitá fotografie jsem se věnovala různorodým žánrům fotografie, které jsem zde měla možnost poznat. Věnovala jsem se produktové fotografii, portrétu, zátiší, architektuře, dokumentu, reportáži a mnoha dalším, vyzkoušela si práci s digitálními i s analogovými přístroji a s nimi také proces v temné komoře. Velice inspirativní pro mě byly přednášky od známých fotografů, které se konaly na naší fakultě. Výrazně ovlivnily způsob, jakým o fotografii přemýšlím. Tyto znalosti a zkušenosti jsem při práci na své bakalářské práci velice ocenila.

Mé dosavadní dílo se velmi často zaměřuje na zátiší. Častější je však určitá hra s divákovým vnímáním. Vtip, který pochopí každý po svém a někdy si ho divák nejprve musí sám najít. Zajímají mě určité zvláštnosti a podivnosti, které pomocí fotografie zaznamenám a zdůrazním. Baví mě hra s divákovým vnímáním a představivostí a zajímá mě jeho pohled a názor na mé dílo.

Využívám nejraději nalezených objektů a již hotových zátiší, které jako kdyby čekaly, až je někdo objeví. Tyto situace vyhledávám a dokumentuji nejraději. Zátiší, kterých si běžný člověk nevšimne, protože mu přijdou fadní a nezajímavá. Stačí však jiný úhel pohledu a z obyčejného zapomenutého koutu se stává situace, překvapující svou obyčejností až za její hranicí. Ve své práci jsem podobné momenty využívala, ale posunula jsem se v tomto názoru zase o kousek dál. Nakonec jsem použila právě tato nalezená zátiší, ale zároveň jsem do nich více či méně zasahovala a dotvářela k obrazu, který jsem chtěla ukázat.

Mým dalším velkým zájmem je proces analogové fotografie. Měla jsem možnost seznámit se s mnoha analogovými přístroji, ať už kinofilmovými, středofilmovými nebo velkoformátovými, starými několik desítek let nebo

s téměř novými, plně nebo jen částečně funkčními atd. Žádná z těchto technik mě však nezaujala tolik, jako možnost vyrobit si vlastní fotoaparát prakticky na koleni a zaznamenat svět kolem sebe svou vlastní dírkovou komorou. Poté film nebo papír vlastnoručně vyvolat a nazvětšovat fotografie. Díky této technice se cítím s fotografií propojena i manuálně.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Před studiem na vysoké škole jsem začala objevovat určité aspekty umění, které mě zajímaly a fascinovaly. Průběh studia a především teoretické hodiny a samostudium, které jsem zde absolvovala, mě stále více formovaly a tříbily můj vkus i zájem.

Jak jsem uvedla výše, tématu zátiší jsem se věnovala v průběhu celého tříletého studia na této škole. Jde o žánr fotografie, který obdivuji, který mě fascinuje a zajímá. Téma jsem formulovala tak, aby mi poskytlo určitou tvůrčí volnost a zároveň bylo v souladu s mou dosavadní tvorbou.

Podle mého názoru je zátiší žánrem, který si prošel s fotografií od úplného začátku a je stále velice žádoucím individuálním uměleckým vyjádřením, i když v dnešní uspěchané době možná trochu opomíjeným. Úplně první fotografie pořízené v 19. století zachycovaly právě zátiší¹. Šlo tehdy o čistě praktickou záležitost – expozice většinou nepřekračovaly limit několika hodin a tak se neměnné zátiší zdálo jako ideální předloha. To však nebránilo fotografům ve snaze k uměleckému vyjádření a snaze nahradit dosavadní malířské techniky technikou využívající pouze fyziku a chemii. Fakt, že zátiší se stalo a zůstalo jako jedno z hlavních odvětví fotografie až do současnosti, tuto myšlenku potvrzuje². K tomuto názoru jsem se chtěla přiblížit především svou třetí sérií, kde využívám ten nejprimárnější princip k vytvoření fotografie – dírkovou komoru. Odkazuji se tak na úplný začátek – zrození fotografie – nejen volbou tématu zátiší, ale i způsobem a zařízením, pomocí kterého fotografie vytvářím.

V kontextu současné tvorby vnímám zátiší především jako možnost pro diváka nahlédnout do autorovy mysli, jeho představ a vize světa, protože ne

¹ Příloha 1 První dochovaná fotografie, Příloha 2 Historická fotografie zátiší – Louis Jules Dubosc-Soleil: Zátiší s lebkou

² Příloha 3 Současná fotografie zátiší – Ivan Pinkava: Boty pro Josepha Beuyse

každý vidíme svět kolem nás stejně. A mě zajímá nejen to, jak ho vidím já, ale zároveň i pohledy jiných umělců a názory okolí. Tento žánr vnímám také jako nejjednodušší a nejčitelnější možnost vyjádření vize a názoru. Zároveň je však potřeba, aby divák sám rozvíjel příběh, který ve fotografiích vidí. Hraji si s divákovými představami a baví mě různorodé myšlenky, které diváky napadají v kontextu s mým dílem.

Téma vejce ve fotografii jsem zvolila kvůli jedné mé dávné vzpomínce. Když jsem začínala s fotografováním, sdílela jsem fotografie na serveru PhotoExtract, kde je velká komunita především amatérských fotografů. Ti mezi sebou komentují a hodnotí svoje snímky. Získávala jsem tak ohlasy a rady k mým obrázkům a inspirovala se ostatními.

Jeden ze členů sdílel fotografii vejce a k němu připsal větu „Každý fotograf by měl alespoň jednou za život zkusit vyfotografovat vejce.“ Tato věta mě zaujala a čas od času jsem si na ni vzpomněla. Myslela jsem si tehdy, že jde o nějaký citát od slavného fotografa. Když jsem se ale větu snažila vyhledat, nenacházela jsem spojení s žádným umělcem. Je však možné, že věta ukazuje na odkaz fotografa a teoretika fotografie Jána Šmoka. Rozhodla jsem se tedy využít této příležitosti k zachycení vajíčka v mé fotografické práci.

3 CÍL PRÁCE

Cílem práce je najít osobitý rukopis v mém dosavadním díle a rozvíjet ho v kontextu současné tvorby. Zároveň chci najít téma, kterému se mohu nadále věnovat v průběhu příštích let, zlepšovat se, rozvíjet svou tvorbu a poznat sebe sama a způsob, jakým přemýšlím. Chtěla bych vytvořit pomyslnou tečku za touto tříletou zkušeností na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara. Utřídit mé myšlenky a nápady a dát jim jasný tvar a linii, po které se mohou ubírat.

V průběhu studia jsem zjistila, že nejsem stoprocentně spokojena snad s žádnou ze svých prací a nezáleží, jakou známku jsem za ni ve škole dostala. Vlastně jsem nikdy spokojena nebyla a viděla jen chyby. Chtěla bych dosáhnout spokojenosti se svým vlastním dílem takovým, jaké je.

Hlavním cílem práce je vytvořit tři výrazově odlišné série. Na začátku práce jsem přibližně věděla, jakým směrem se chci u každé série ubírat. Věděla jsem, že pro jednu sérii chci využít vejce jako hlavní předmět na fotografiích. Jednu sérii bych ráda určitým způsobem zaměřila na můj zájem v cestování a jednu ze sérií chci nafotit pomocí dírkové komory.

4 PROCES PŘÍPRAVY

4.1 Vejce

Každá ze tří sérií vyžadovala individuální přípravu. Věděla jsem, že pro první sérii chci používat vajíčka. Prvním krokem přípravy bylo tedy vyhledání určitých informací o vejcích, o jejich symbolice v umění, o možnostech osvětlení vejce ve fotografii³, a dále jsem vyhledávala již hotová díla a fotografie, kde autor vejce využil⁴. V dalším kroku jsem po dlouhou dobu i v průběhu fotografování hledala vhodné různorodé tvary i barvy a vzory na vejcích. Používala jsem vejce koupená v supermarketech i z domácí snůšky, která měla často zajímavější strukturu nebo barvu. Každé vejce, které se mi zdálo zajímavé, jsem vyfoukla nebo vyprázdnila tak, abych jej mohla použít později pro fotografování⁵. Jednotlivá vajíčka jsem nafotila v ateliéru pro případ, že bych je později chtěla použít do fotomontáží. Hledání míst a zákoutí pro fotografování probíhalo většinou při běžných příležitostech – cesty do školy, pochůzky po městě, procházky atd. Rychle jsem si zvykla nosit u sebe fotoaparát a u něj jsem měla pokaždé několik vajíček, abych mohla scénu zaznamenat hned, jakmile mě napadne. Uskutečnila jsem také několik výprav za hledáním právě takových míst.

4.2 Cestování

Pro druhou sérii se přípravy vztahovaly především k cestování. Ve chvíli, kdy jsem měla přibližnou představu o tom, jak by mělo konečné dílo vypadat, mi zbývalo už jen najít místa, kde přespím. Shodou okolností jsem v tuto dobu plánovala cestu do zahraničí. Našla jsem si různorodá místa, využívala jsem i server couchsurfing.com, kde lidé nabízí cestovatelům přespání u nich doma zdarma. Kromě míst v okolí domova jsem využila

³ Příloha 4 Studie Vejce a světla

⁴ Příloha 5 Fotografie zátiší s vejcem

⁵ Příloha 6 Vejce připravená na pozdější fotografování

hostely, guesthousy, kempy, garsonky na pronajmutí v zahraničí a domluvila si pobyt u couchsurfera⁶ v Německu. Před každým focením jsem se ujistila, že je místo zanecháno přesně tak, jak jsem ho ráno opustila. Bez dalších zásahů a změn.

4.3 Dírková komora

„Dírková komora, nazývaná také camera obscura (tj. temná komora), je jednoduché optické zobrazovací zařízení ve tvaru uzavřené skříňky či prostoru, v jehož jedné stěně je malý otvor, který na protilehlé stěně vytváří obraz vnějšího prostoru na základě přímočarého šíření světla.“⁷

U třetí série, kterou jsem fotografovala pomocí dírkové komory, jsem částečně využila dírkovou komoru, kterou jsem používala již od střední školy. Díky novým informacím a zkušenostem jsem ji však pro tuto práci vylepšila, abych dosáhla lepší kvality fotografií. Zařízení jsem si upravila tak, aby se bez větších problémů dalo používat opakovaně. Vždy bylo potřeba jen vyměnit kinofilmový materiál za nový a zalepit spoje černou páskou. Pro to bylo potřeba koupit jeden kinofilm, který jsem využívala jen jako schránku, kam se nafocený materiál zaroloval do doby, než byl zbytek filmu nafocen a vyvolán. Koupila jsem tedy levný barevný kinofilm, vytočila ho z cívky a ustříhla tak, aby mi zbylo přibližně 15 cm filmu. Na ten jsem poté napojovala film, který byl následně osvěcován⁸. Dále jsem zvětšila prostor osvit, aby mi vznikl podlouhlý formát – přibližně 16 : 9. Ten se následně v diptychu lépe kombinuje. Upravila jsem také díрку, kterou dovnitř vniká světlo. Nový plíšek jsem nejprve zbrousila brusným papírem, aby byl co nejtenčí, a poté vytvořila díрку hrotem ostré jehly. Následným broušením a čištěním zanesené dírky jsem dosáhla hladkého okraje na

⁶ Couchsurfer – člověk nabízející svůj gauč nebo postel navíc u něj doma zdarma k přespání pro cestovatele

⁷ [pinhole.cz], Co je to dírková komora? [online]. 2001 – 2013 [cit. 2015-20-04]. Dostupné z WWW <<http://www.pinhole.cz/cz/pinholecameras/whatis.html>>

⁸ Příloha 7 Vlastnoručně vyrobená dírková komora

velice tenkém materiálu. To pomohlo především ostrosti fotografií. Na tomto zařízení jsem vypočítala clonu přibližně v rozmezí $f/206$ – $f/256$. Na internetu jsem si našla vzor na jednoduché kolečko pro výpočet expozice⁹, které jsem poté využívala.

⁹ Příloha 8 Expozimetr – papírové kolečko (předloha a vyhotovení)

5 PROCES TVORBY

5.1 Vejce

Tvorba této série se v průběhu velice měnila. Měla jsem představu o vytvoření fotografií, které budou zajímavé jak pro člověka se zájmem o umění, tak i pro úplného laika. V dosavadní práci jsem se totiž setkala s několika názory od lidí do umění nezasvěcených, kteří mé fotografie často nechápali a nevěděli si rady, jak je vnímat a co v nich hledat. Často šlo o členy mé rodiny nebo známé a proto mě tento fakt netěšil. Ze začátku jsem se tedy snažila najít kompromis přístupný pro více diváků. Po dlouhém procesu jsem však zjistila, že se ubírám špatným směrem a bloumání v této myšlence pro mě nemá smysl. Po tomto uvědomění jsem se mnohem více uvolnila a začala hledat formu, která bude vyhovovat především mě. Tu jsem poté velmi rychle našla a rozvíjela.

Pro hledání zákoutí vhodných k mé práci jsem uskutečnila několik výprav. Některá místa jsou vyfotografována tak, jak jsem je našla, většinou jsem ale do prostoru více či méně zasahovala, abych dosáhla nálady nebo dojmu, který jsem chtěla zdůraznit.

5.2 Postele, kde jsem spala

Sérii jsem nevědomky začala ještě před začátkem semestru při pobytu v ateliéru Bavlina na Slovensku. V prostorách ateliéru jsem přespávala přibližně dva týdny a poprvé mě tam napadlo vyfotit si místo, kde jsem přespala¹⁰. V budově, kde se ateliér nachází, jsem vytvořila sérii fotografií zaznamenávajících více či méně rozpadlé gauče a křesla, které se na různých místech téměř náhodně nacházely¹¹. Tato série mě poté nejvíce inspirovala při práci na této části bakalářské práce. O několik měsíců

¹⁰ Příloha 9 Fotografie z ateliéru Bavlina

¹¹ Příloha 10 Ukázka fotografií ze série gaučů

později jsem absolvovala krátký výlet do Itálie, kde jsem zopakovala svůj nápad a zaznamenala místo, kde jsem přespala. Tím jsem položila základ pro svou budoucí práci. Dílo jsem pak dokončovala v okolí svého domova a na dalších cestách ve Švýcarsku, Německu a na Islandu. Jednu noc jsem dokonce strávila na letišti, dvě noci u couchsurfera z Německa. Pověštinou šlo však o hostely, guesthousy nebo chatky v kempech. Fotografie jsem zhotovila vždy chvilku poté, co jsem vstala, abych zachytila autenticitu okamžiku.

5.3 Dírková komora

V této sérii jsem se zaměřila na výhody dírkové komory, nikoli její zápory, jako je například technická nedokonalost nebo dlouhá doba expozice. Využila jsem kladné vlastnosti a ty záporné přetransformovala tak, aby mi v mém záměru pomohly. Například velikost tohoto zařízení mi nabídla širokou škálu možností. Využívala jsem ji velice často a dělala díky tomu fotografie na místech, kde by toho můj digitální fotoaparát nebyl vůbec schopný. Mohla jsem se tedy zaměřit na mnohem zajímavější téma a vyfotografovat místa, která by digitálnímu fotoaparátu zůstala navždy skryta. Scénu jsem vždy fotografovala několikrát, někdy hned po sobě, jindy s delší časovou prodlevou. Tímto a současně dlouhou expozicí jsem dosáhla určitého časosběrného efektu. Kinofilmy jsem sama vyvolávala a poté skenovala pro další proces tvorby.

6 TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

6.1 O smyslu

V této sérii jsem využívala bezpodmínečně přirozené světlo. Vybírala jsem si čas, kdy je světlo rozptýlené a netvoří výrazné ostré stíny. Fotografovala jsem často za pomoci monopodu a samospouště, abych scénu, pro kterou byl většinou využíván pohled shora, zaznamenala z dostatečné vzdálenosti a zároveň do scény nezasahovala.

Fotografování vajec se dá technicky zpracovat mnoha a mnoha způsoby. Většinou jde o to, jak vajíčko nasvítit, aby v prostoru fungovalo tak, jak si to autor přeje a aby vynikl jeho objem. Já se však na vajíčko dívám především z hlediska tvaru, který může být kruhový při pohledu shora a může být také nesouměrně elipsovité při pohledu ze strany. Z těchto tvarů jsem vycházela a kombinovala je s geometricky striktním čtvercem a později i dalšími geometrickými tvary.

6.2 O místech, kde jsem spala

Pro fotografování míst, kde jsem spala, jsem převážně využívala osvětlení, které se mi v tu dobu nabízelo. Někdy šlo o přirozené ranní světlo, jindy o žárovky nebo jiné osvětlení v pokoji, pokud byla venku ještě tma. Nechala jsem vyvážení bílé v automatickém režimu a sledovala, jak se fotoaparát s danou situací vypořádá. Ve snímcích jsem nechala působit světlo daného prostoru, pro zanechání a zdůraznění autenticity místa. Fotografie jsem však nenechala naprosto bez úprav. Vyvážení bílé jsem nadále upravovala, aby se k sobě fotografie navzájem hodily, ale zároveň tak, abych autentičnost každé z nich výrazně nenarušila.

6.3 O relativitě prostoru

Při fotografování s dírkovou komorou bylo potřeba vždy danou scénu zaznamenat pomocí digitálního fotoaparátu pro kontrolu a stanovení správné expozice. Toto nebylo vždy tak jednoduché učinit, protože jsem záměrně hledala především zákoutí, kam se digitální fotoaparát nevejde. Scéna zaznamenaná digitálním fotoaparátem byla tedy výrazně odlišná než ta, kterou jsem poté vyfotografovala dírkovou komorou¹². Stačilo to však pro přibližné stanovení expozice. K tomu jsem mimo jiné využila již zmiňovaný expozimetr v podobě papírového kolečka. Délka expozice byla vždy různá od 2 minut až po několik hodin. Nejčastěji se však pohybovala kolem 10 minut. Problém jsem zaznamenala v začátcích tvorby, jelikož šlo o začátek ročního období zimy. Dny byly krátké a slunce většinou schované za silnou vrstvou mraků. Světla tedy nebylo mnoho a expozice se clonou přibližně $f/250$ se výrazně prodlužovala. V tuto dobu jsem každou fotografii exponovala většinou přes hodinu a počet fotografií, které jsem za den mohla vytvořit, byl velice omezený. Lépe se mi později fotografovalo na jaře, kdy bylo světla více a expozice se zkrátily na dobu přibližně několika minut.

Fotografie z této série mají také výraznou vinětaci. Tento efekt je způsoben ubýváním světla a často jsem ho využívala.

Clona o přibližné hodnotě $f/250$ mi poskytla jedinečné zachycení ostrosti. Fotografie jsou proostřené v celé hloubce. Velkou hloubku ostrosti společně s velmi širokouhlým záběrem jsem někdy využívala záměrně k vytvoření iluze jiného měřítka, tedy že se objekt na fotografii zdá větší, než ve skutečnosti je, protože je velice blízko, ale přitom velice ostrý. Tento jev se nedá zaznamenat pomocí digitálního fotoaparátu.

¹² Příloha 11 Porovnání fotografie z digitálního fotoaparátu a z dírkové komory

7 POPIS DÍLA

Tuto práci jsem vytvořila jako pomyslnou tečku za tříletým studiem užitě fotografie. Překvapivě jsem zjistila, že tato tečka pro mě není koncem, nýbrž začátkem. Série, na kterých jsem pracovala pro tuto bakalářskou práci, bych chtěla nadále rozvíjet.

7.1 O smyslu

Série s vajíčkem je mým osobním pojítkem k fotografickým začátkům (viz kapitola 2). Transformuji tolik prostorově výrazný objekt na jednoduchý 2D tvar a sleduji jeho vztah s dalšími geometrickými útvary, především čtverci a obdélníky. Líbí se mi také spojitost vejce s mnoha symboly v naší i cizí kultuře. Vejce může symbolizovat jednoduše život. Může být symbolem křehkosti i pevnosti současně. Z náboženského hlediska může být vnímáno jako symbol vzkříšení nebo slibu. Pro mě funguje symbolika vejce především ve spojení s životem. Tak s ním i pracuji a vnáším k němu i další podsymboly jako křehkost, nekonečno, sílu nebo bezpečí, a to pomocí okolí, do kterého ho zasazují.

„Některé symboly jsou obecně známé, např. kříž jako symbol víry, některé mohou být jakoby dohodnuté mezi autorem a adresátem. Takové symboly se mohou objevit i na fotografii. Na snímku poznáme primárně příslušnou figuru, např. vejce, a ze souvislosti pochopíme i význam sekundární, tj. že jde o symbol života.“¹³

Vajíčko se tak objevuje v mnoha různých situacích, někdy dokonce geometrický tvar převezme hlavní roli v celém snímku a vajíčko zde najednou chybí. Je skryto někde za objektem na fotografii? Je tam nebo tam nikdy nebylo? Mám jej důrazněji hledat? Tyto otázky nezodpovídám a nechávám diváka, ať je zodpoví po svém.

¹³ Šmok, 1984, s.29

7.2 O místech, kde jsem spala

V této sérii zaznamenávám výhradně místa, kde jsem přespala. Ukazují tak různé charaktery různorodých míst. Každé místo má svůj specifický charakter, který jsem ovlivnila a který se díky mému pobytu změnil, a tak jsem i já částečně přispěla k jeho vzhledu.

Práci na této sérii si dokážu představit během let nebo dokonce desetiletí. Myslím si, že časem získá mnohem důležitější význam, lepší tvar i podobu a jsem ráda, že jsem ji začala v mladém věku. Otevírá mi tak spoustu nových možností do budoucna.

7.3 O relativitě prostoru

Poslední sérii jsem formovala především vizuálně. Jde o diptychy, dvě fotografie, které spolu působí jako jeden obraz a v tomto konkrétním případě vytvářejí nereálný prostor. Kombinuji vždy dvě fotografie stejné scény, pouze časem nebo zásahem člověka pozměněné. Na první pohled se může zdát, že jde o identické fotografie, ale není tomu tak. Nechci v nich zrcadlit naprosto stejný obraz a i zde je na divákovi, jestli v nich bude hledat rozdílnosti nebo se spokojí s vizuální hrou.

Prostor v tomto případě vyplývá ze vztahu obou fotografií k sobě navzájem¹⁴. Proto jde o relativní prostor. Jednotlivě tyto fotografie nevytváří takový dojem, jako když jsou hodnoceny vzájemně.

¹⁴ABZ.cz: Slovník cizích slov, pojem relativní [online]. 1996 – 2015 [cit. 2015-23-04]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/relativni>, volná parafráze.

8 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

8.1 O smyslu

Fotografování vejce v zásadě odkazuje na práci fotografa a teoretika fotografie Jána Šmoka¹⁵. Tento odkaz je velice specifický a já se jej v této práci snažím posunout až za jeho vlastní hranici. Myslím si, že pan Šmok by s mou prací nebyl spokojen. Podle mého názoru je však potřeba překonávat určité zavedené způsoby, protože tím se umění i život rozvíjí dál. V dějinách umění je mnoho případů, kdy se umělci snažili určitým způsobem překonat své předchůdce. Ať už za to byli chváleni nebo shazováni, umění se díky nim posunulo o kousek dál, kousek jiným směrem, což zase rozvíjelo další a další možnosti. Je to také jeden z důvodů, proč jsem tuto sérii zvolila jako hlavní výstavní sérii své bakalářské práce.

8.2 O místech, kde jsem spala

Každá individuální umělecká výpověď je sama o sobě zajímavá, protože ji vytváří jiná osobnost. Především její autor je ten, kdo ji určuje a tím, co ji dělá zajímavou. Tuto sérii vnímám právě jako svou osobnostní výpověď, vypovídající i něco o mém myšlení a způsobu, jakým žiju.

8.3 O relativitě prostoru

Díky malé velikosti, širokému záběru a velké hloubce ostrosti mohu objevovat kouty a zátiší, které by digitální kamerou nebylo možné zaznamenat. Často ani není možné spatřit je okem, kvůli malému prostoru. Dostávám se tedy touto sérií do sfér pro člověka méně známých a objevuji nové možnosti v malém prostoru. Kombinací diptychů, které vytváří naprosto nový prostor, se snažím tento dojem ještě více prohloubit.

¹⁵ Příloha 12 Ukázka z knihy Jána Šmoka – Začněte fotografovat

9 SILNÉ STRÁNKY

9.1 O smyslu

Podařilo se mi docílit toho, aby se divák nad fotografiemi zamyslel a začal hledat odpovědi na nezodpovězené otázky, které ho napadají? Z prvotních reakcí to vypadá, že ano. Toto divákovo hledání mě baví a věřím, že ho v dalších pracích znovu využiji.

9.2 O místech, kde jsem spala

Série má podle mě do budoucna velký potenciál a může se stát jednou z mých nejrozsáhlejších studií, jelikož jde o téma vhodné k dlouhodobé práci a začala jsem v mladém věku.

9.3 O relativitě prostoru

Našla jsem si svůj nový malý a nedostupný svět, který mě velice baví objevovat. Nalezla jsem způsob, jak se k němu dostat, a to díky technice, které se věnují již řádku let. Objevila jsem pro ni tedy nové využití.

10 SLABÉ STRÁNKY

10.1 O smyslu

Jednou ze slabých stránek této série i velké části mé dosavadní práce byl vždy fakt, že je nedokáže plně ocenit široké obecnstvo. Fotografie nebývají moc líbivé, a proto je člověk bez zájmu o umění většinou nepochopí a nelíbí se mu. Na druhou stranu si ale myslím, že je tím zajímavější pro zasvěceného člověka a toho budou podobné práce bavit mnohem více.

10.2 O místech, kde jsem spala

U sérií, jako je tato, bývá nejčastěji nejzajímavější rozmanitost a velký počet jednotlivých fotografií. Protože jsem zatím na sérii s postelemi strávila jen o něco více než půl roku, neměla jsem možnost ji plně rozvinout do tak rozmanité podoby. Hodlám však na sérii pracovat v průběhu let, možná celý život, a proto si myslím, že se její podoba ještě výrazně změní a rozvine.

10.3 O relativitě prostoru

Hlavní nevýhodou, se kterou jsem se potýkala u dírkové komory, byly dlouhé expoziční časy. Zvláště v začátcích, kdy jsem potřebovala vytvořit co nejvíce fotografií a měla jsem nejvíce různorodých nápadů na vyzkoušení. Technické potíže mě však donutily o fotografiích přemýšlet dříve, než je vůbec zaznamenám, což je něco velice obtížného pro fotografa, který vyrostl v době digitálních fotoaparátů.

Seznam použitých zdrojů:

a) Knižní a periodická literatura

- 1 The George Eastman House Collection. *Dějiny fotografie*. Praha: Slovart, 2010. ISBN: 978-80-7391-426-4.
- 2 LAUDOVÁ, Věra. *Zátiší*. Praha: Odeon, 1983. ISBN: 01-501-83.
- 3 HICKS, Roger. *Still Life and Special Effects Photography: A Guide to Professional Lighting Techniques*. London: Quarto Publishing, 1996. ISBN 2-88046-272-X.
- 4 SUDEK, Josef. *Zátiší*. Praha: Torst, 2008. ISBN 978-80-7215-340-4.
- 5 ŠMOK, Ján. *Umělé světlo ve fotografii*. 2. vyd. Praha: SNTL, 1978.
- 6 ŠMOK, Ján. *Začněte fotografovat*. 2. vyd. Praha: SNTL, 1984.
- 7 ŠVEJDA, Pavel. *Cyklus fotografií nalezeného zátiší rozvíjející téma vztahu člověka k prostředí, ve kterém žije*. Plzeň, 2010. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta Pedagogická. Vedoucí práce PhDr. Jan Mašek, Ph.D.

b) Internetové zdroje

1 National Geographic, JINÝ POHLED NA VELIKONOCE: SMRT A SYMBOLIKA VELIKONOČNÍCH VAJEC [online] Dostupné z WWW <<http://www.national-geographic.cz/clanky/jiny-pohled-na-velikonoce-smrt-a-symbolika-velikonocnich-vajec.html#.VTgU-CHtmkp>>

2 EZO.TV, Esoterické symboly 4 – Kosmické vejce [online] Dostupné z WWW <<http://cz.ezo.tv/ezo-typy/esotericke-symboly-4-kosmicke-vejce.html>>

3 ART FOR AWARENES, What Does The Egg Symbolize In Art? [online] Dostupné z WWW <<http://art4aware.org/2013/02/27/egg-symbology-in-creation/>>

4 Jarmila Uhlíková Photography, Prebudenia 2010 [online] Dostupné z WWW <<http://www.jarma.sk/>>

5 Tracy Emin Studio, My Bed ,1998 [online] Dostupné z WWW <<http://www.traceyeminstudio.com/artworks/1998/02/my-bed-1998-3/>>

6 Abelardo Morrel, Camera Obscura [online] Dostupné z WWW <<http://www.abelardomorell.net/posts/camera-obscura/>>

7 Vera Lutter, Works [online] Dostupné z WWW <<http://veralutter.net/works.php>>

8 ABZ.cz, Slovník cizích slov [online] Dostupné z WWW <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>>

9 Pocket Memories, Michael Wesely: the experience of time in the longest exposed photographs [online] Dostupné z WWW <<http://pocketmemories.net/ideas/features/michael-wesely-experience-time-longest-exposed-photographs>>

10 [pinhole.cz], Co je to dírková komora? [online] Dostupné z WWW
<<http://www.pinhole.cz/cz/pinholecameras/whatis.html>>

Resumé

My undergraduate thesis focuses on the topic of still life and finding new or unusual working techniques. I was supposed to make 3 individual series, each with a specific theme and individual view.

The main serie uses an egg as the uppermost object. The egg is a very strong symbol in art. It can contain many different symbols. It can be seen as a symbol of life in it's pure way. It can symbolize fragility and strength at the same time, safety or infinity. Also as a symbol of resurrection or promise by the religious point of view. I use the egg as a simple shape and study this shape in context with another shapes – square or rectangle. Sometimes the egg is partly or completely covered by its surroundings. I do this to make the viewer a part of the concept. The viewer should be curious and ask itself. I leave the answers on every and each of them.

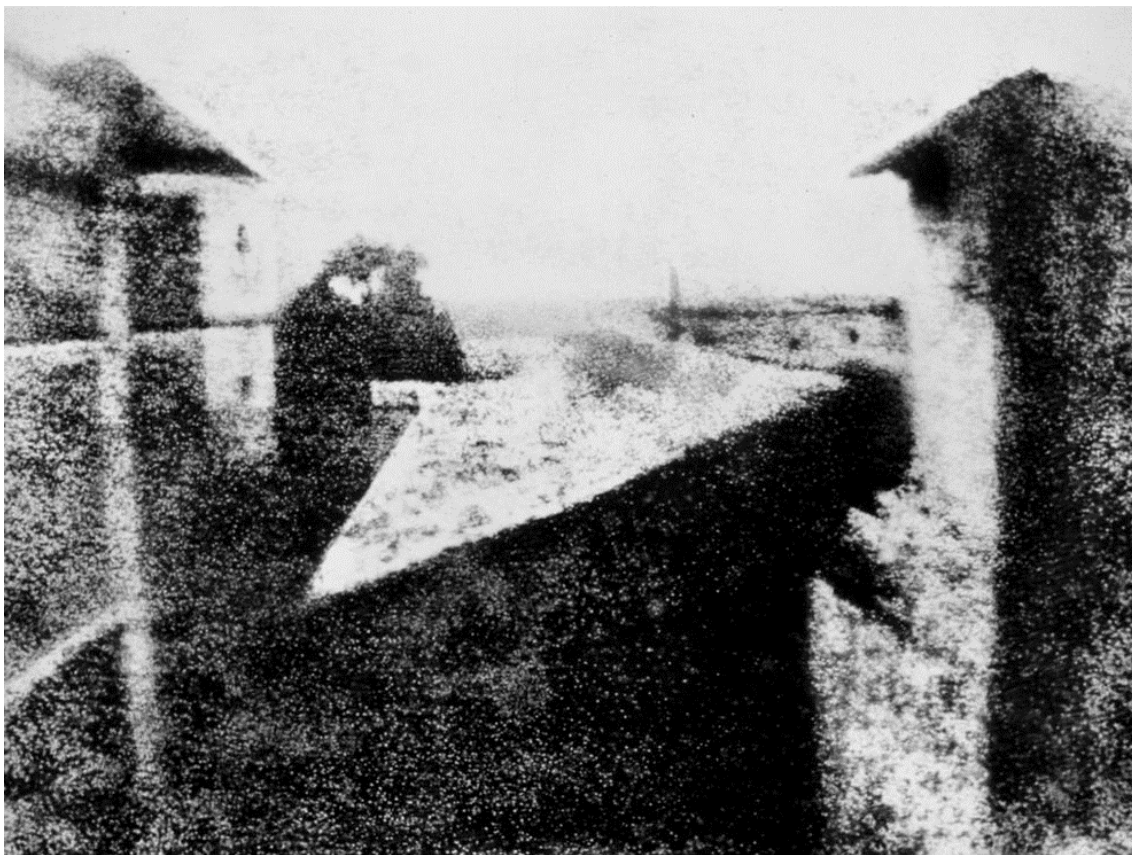
Second serie captures places, where I slept during the last two semesters. I capture it in a basic form and focus on authenticity of each place using the natural light of the moment and letting it make the feeling of every photo. I am going to continue on this serie following years and i am sure it will get much bigger and more valuable.

For the last serie I used my own homemade pinhole camera. I made it years ago and for this specific work I refined it to make sharper pictures and wider angle. I looked on the benefits of this little camera and used that for my pictures, capturing places with poor access, where my digital camera has no chance to take a photograph. I always used two pictures of the same place captured in different time and made diptych out of those. The diptych always shows more space than one picture only. It shows an illusion of space made due to the relation of those two pictures.

Seznam příloh:

- 1 První dochovaná fotografie
- 2 Historická fotografie zátiší – Louis Jules Dubosc-Soleil: Zátiší s lebkou
- 3 Současná fotografie zátiší – Ivan Pinkava: Boty pro Josepha Beuyse
- 4 Studie Vejce a světla
- 5 Fotografie zátiší s vejcem
- 6 Vejce připravená na pozdější fotografování
- 7 Vlastnoručně vyrobená dírková komora
- 8 Expozimetr – papírové kolečko (předloha a vyhotovení)
- 9 Fotografie z ateliéru Bavlna
- 10 Ukázka fotografií ze série gaučů
- 11 Porovnání fotografie z digitálního fotoaparátu a z dírkové komory
- 12 Ukázka z knihy Jána Šmoka – Začněte fotografovat
- 13 Nepoužitá fotografie I
- 14 Nepoužitá fotografie II
- 15 Nepoužitá fotografie III
- 16 Nepoužitá fotografie IV
- 17 Nepoužitá fotografie V
- 18 Nepoužitá fotografie VI

1 První dochovaná fotografie

National Geographic, World's First Photograph [online]. 1996 – 2015 [cit. 2015-13-04].

Dostupné z:

<http://photography.nationalgeographic.com/wallpaper/photography/photos/milestones-photography/niepce-first-photo/>

2 Historická fotografie zátiší – Louis Jules Dubosc-Soleil: Zátiší s lebkou

3 Současná fotografie zátiší – Ivan Pinkava: Boty pro Josepha Beuyse

iFotoVideo.cz, Ivan Pinkava [online]. 2009 [cit. 2015-15-04]. Dostupné z:
http://www.ifotovideo.cz/rubriky/aktualne/vystavy/ivan-pinkava_2735.html

4 Studie vejce a světla

Foto: Jana Černá

5 Fotografie zátiší s vejcem

Wodu Media, Abandoned Ostrich egg [online]. 2010 [cit. 2015-15-04]. Dostupné z: <https://www.wodumedia.com/weblog/nick-brandt-photography/attachment/abandoned-ostrich-egg/>

6 Vejce připravená na pozdější fotografování

Foto: Jana Černá

7 Vlastnoručně vyrobená dírková komora

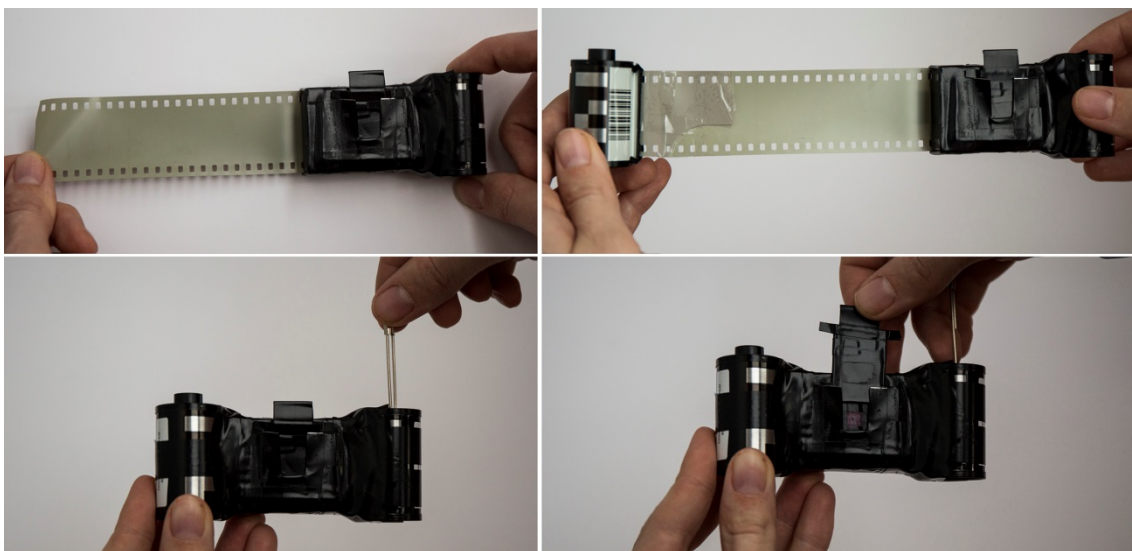
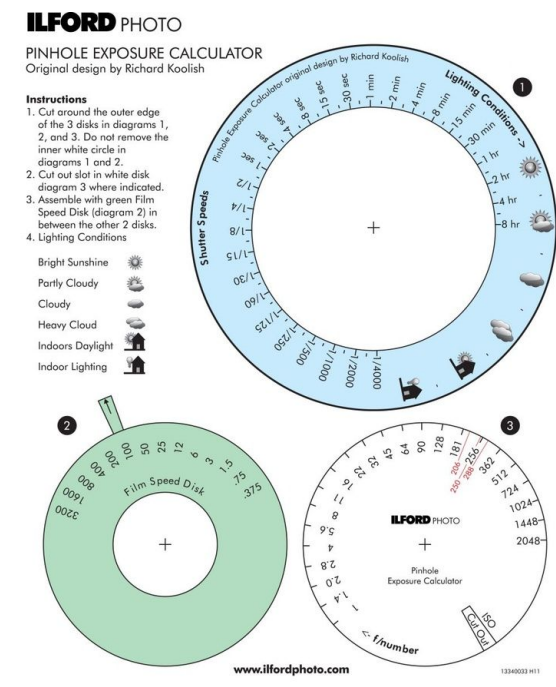

Foto: Robert Pradl

8 Expozimetr – papírové kolečko

8.1 Předloha

Pinterest, RK Photographic ILFORD Pinhole Photography Kit [online]. 2014 [cit. 2015-23-04].
Dostupné z: <https://www.pinterest.com/pin/120471358755049296/>

8.2 Vyhotovení

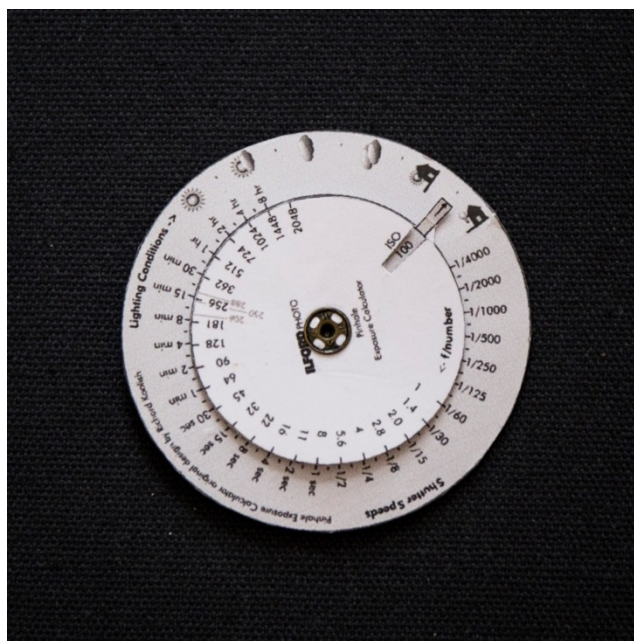

Foto: Jana Černá

9 Fotografie z ateliéru Bavlna

Foto: Jana Černá

10 Ukázka fotografií ze série gaučů

Foto: Jana Černá

11 Porovnání fotografie z digitálního fotoaparátu a z dírkové komory

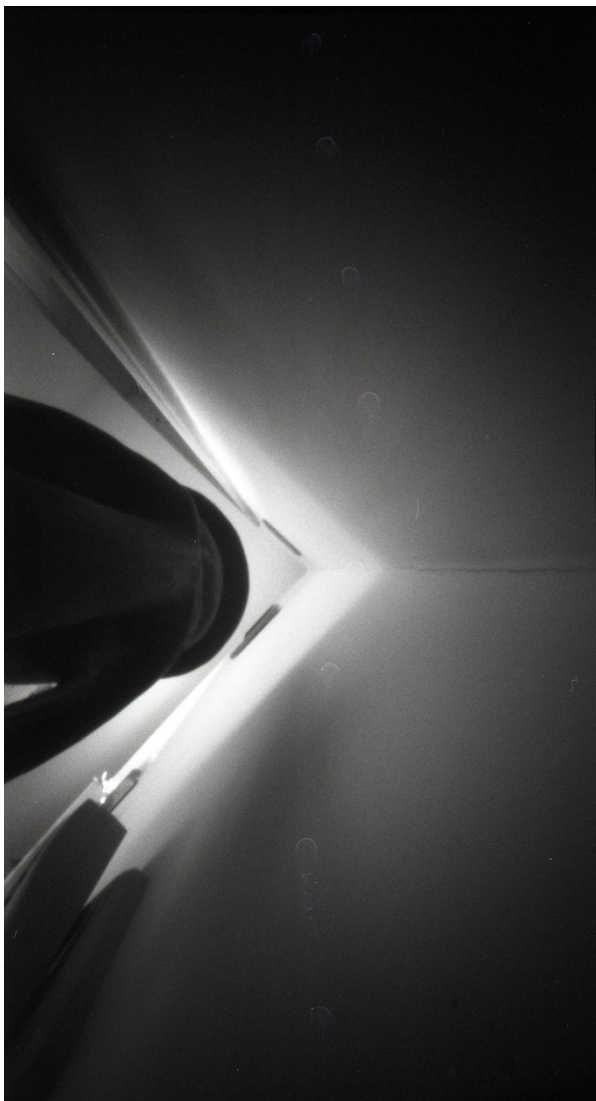

Foto: Jana Černá

12 Ukázka z knihy Jána Šmoka – Začňte fotografovať.

ŠMOK, Ján. *Začňte fotografovať*. 2. vyd. Praha: SNTL, 1984, s. 29.

13 Nepoužitá varianta fotografie I

Foto: Jana Černá

14 Nepoužitá varianta fotografie II

Foto: Jana Černá

15 Nepoužitá varianta fotografie III

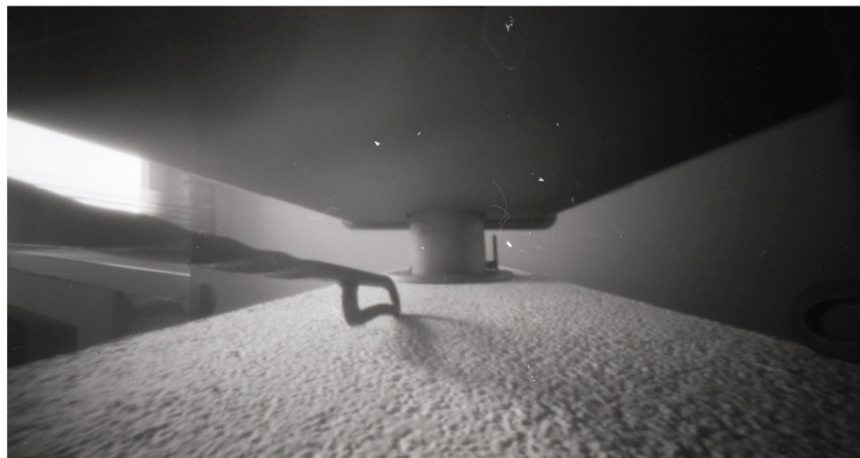

Foto: Jana Černá

16 Nepoužitá varianta fotografie IV

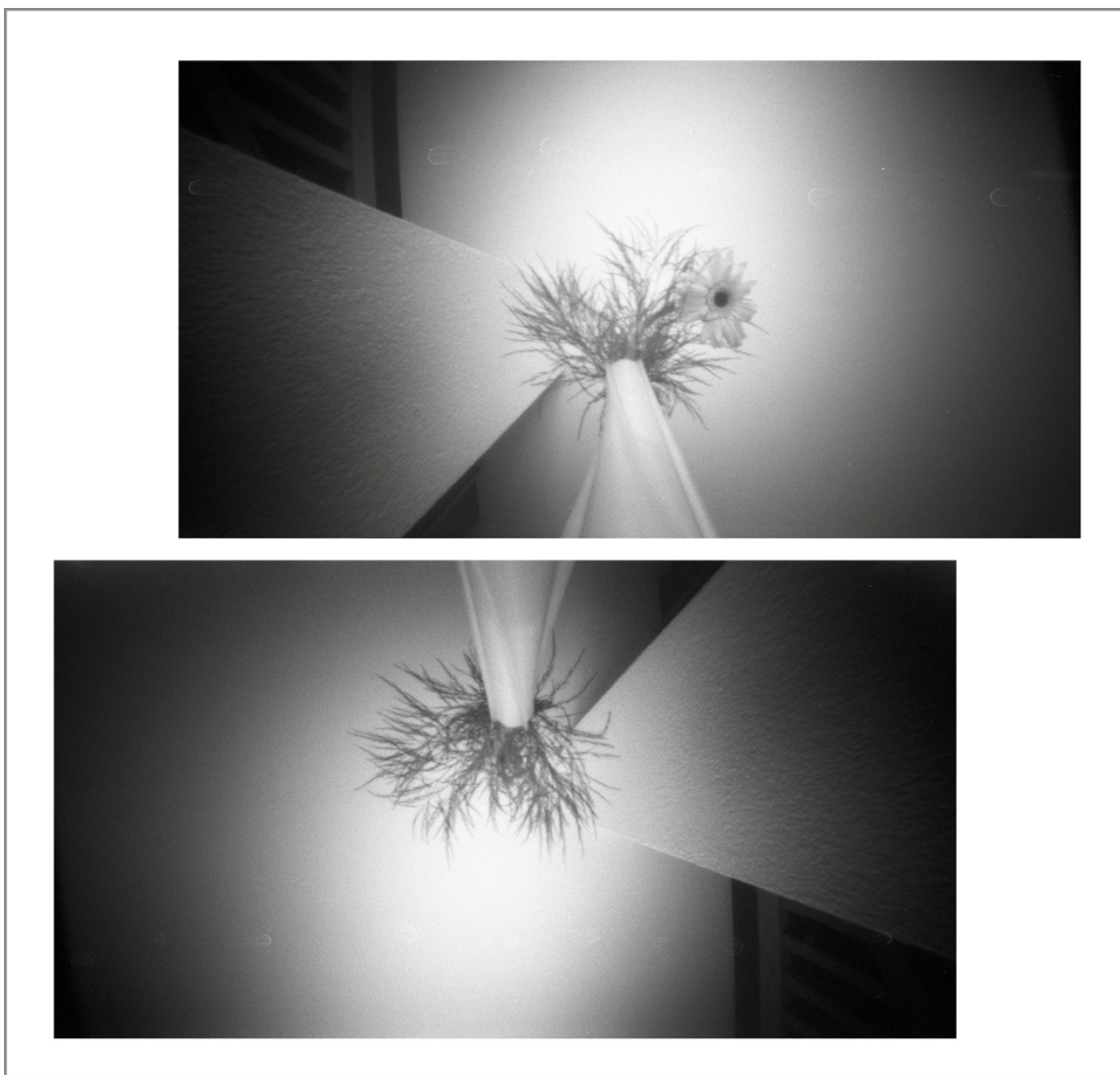

Foto: Jana Černá

17 Nepoužitá varianta fotografie V

Foto: Jana Černá

18 Nepoužitá varianta fotografie VI

Foto: Jana Černá